

Stockholm 2026-05-04

Till
Finansdepartementet
DNR Fi2025/00109
fi.remissvar@regeringskansliet.se
malin.borestam@regeringskansliet.se

Remissyttrande över *Utvidgad avdragsrätt för sponsring* (SOU 2026:5)

Ideell kulturallians har tagit del av betänkandet och lämnar följande synpunkter.

Ideell kulturallians samlar riksorganisationer inom den ideella kultursektorn. Vårt uppdrag är att stärka ideellt organiserade kulturverksamheter och synliggöra deras betydelse för kulturliv, delaktighet och demokrati i hela landet.

Våra medlemmar är Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam), Ax – Kulturorganisationer i samverkan, Bilda, Bygdegårdarnas Riksförbund, Folkets Hus och Parker, Folkrörelsernas konstfrämjande, Musikarrangörer i samverkan (MAIS), Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet (NBV), Riksförbundet Sveriges konsthöjningar, Riksteatern, Skådebanan Riks, Sensus studieförbund, SIOS – Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige, Studieförbunden i samverkan, Studieförbundet Vuxenskolan, Svenska Hemslojdsföreningars Riksförbund, Sveriges Hembygdsförbund och Våra gårdar.

Sammanfattning

- Ideell kulturallians tillstyrker att kultur inkluderas i regelverket för sponsring.
- Förslaget bedöms få begränsad praktisk betydelse för det ideella kulturlivet, eftersom hindren i stor utsträckning är strukturella.
- Avdragsrätten kopplas till företagets anseende, vilket innebär att verksamheter med hög synlighet gynnas och att befintliga skillnader riskerar att förstärkas.
- Sponsring kan utgöra ett komplement, men kan inte ersätta behovet av långsiktig och stabil offentlig finansiering.
- Det finns behov av en bredare kulturpolitisk analys av hur förändrade finansieringsformer påverkar kulturlivets villkor och det offentliga ansvaret för kulturpolitiken.

Övergripande synpunkter på utredningen

Ideell kulturallians tillstyrker att kultur inkluderas i ett regelverk för sponsring. Vi bedömer dock att förslaget i begränsad utsträckning adresserar de hinder som finns för kultursponsring, och att det riskerar att förstärka redan existerande skillnader mellan olika delar av civilsamhället. Vi ser också behov av en bredare kulturpolitisk analys av hur förändrade finansieringsformer – inklusive en ökad roll för sponsring – påverkar kulturlivets villkor och det offentliga ansvaret för kulturpolitiken. I detta yttrande utvecklar vi vår bedömning och lyfter den ideella kultursektorns särskilda förutsättningar.

Våra synpunkter avser främst betänkandets kapitel 6 (Finns ett behov av särskilda bestämmelser för sponsring?), kapitel 7 (Hur en särskild bestämmelse för sponsring bör utformas) samt kapitel 8 (Konsekvenser).

6. Finns ett behov av särskilda bestämmelser för sponsring?

Vi delar delvis utredningens problembild

Utredningen beskriver hur sponsring fungerar i dag och hur den påverkas av gällande lagstiftning och praxis. Det framgår att skattereglerna upplevs som snedvridande och att vissa sektorer gynnas medan andra missgynnas. Särskilt lyfts att idrott dominerar sponsringsmarknaden, medan kultur har svagare förutsättningar att attrahera sponsring, eftersom kulturverksamheter i mindre utsträckning kan erbjuda exponering och därmed generera marknadsvärde.

Ideell kulturallians delar utredningens bild av att nuvarande skatteregler i vissa fall kan utgöra hinder för sponsring, och att kultursponsring är strukturellt missgynnad.

Problembilden är ofullständig

Samtidigt menar vi att utredningen i huvudsak beskriver problemet ur näringslivets perspektiv. För det ideella kulturlivet är problembilden mer komplex än vad som framgår av utredningen.

För ideella kulturaktörer är det inte i första hand skattereglerna som avgör möjligheterna till sponsring, utan strukturella faktorer. Det hänger samman med begränsade möjligheter till exponering och svårigheter att värdera motprestationer, men också med en brist på organisatoriska resurser att arbeta strategiskt med sponsring.

En ytterligare faktor som påverkar möjligheterna till sponsring är bristande kunskap och förståelse mellan näringslivet och det ideella kulturlivet. Företag har ofta begränsad kännedom om ideella kulturverksamheters villkor, vilka värden som skapas och hur dessa kan omsättas i samarbeten. Samtidigt saknar många ideella kulturaktörer kunskap om företagets drivkrafter och arbetssätt. Detta ömsesidiga kunskapsglapp utgör ett praktiskt hinder för att etablera och utveckla sponsringssamarbeten.

Aktörer inom bildkonstområdet har också lyft konkreta hinder i andra delar av regelverket, exempelvis förmånsbeskattning av lotterivinster i arbetsplatsanknutna konstföreningar. Detta visar att förutsättningarna för samverkan mellan näringsliv och kultur påverkas av fler faktorer än avdragsrätten för sponsring. Ideell kulturallians tillstyrker förslaget att arbetsplatskonstföreningar med lotterier ska undantas från förmånsbeskattning.

Den ideella kultursektorns förutsättningar

Den ideella kultursektorn finansieras genom en kombination av intäktskällor där offentligt stöd ofta utgör en mindre del. Verksamheten bärs i hög grad av medlemsavgifter, biljettintäkter, deltagaravgifter, egna intäkter samt en omfattande insats av ideellt arbete.

Det ideella arbetet utgör en betydande samhällsinsats och uppskattas till flera miljarder kronor årligen. Det ideella kulturlivet har därmed redan en breddad finansiering, där hushåll, ideellt arbete och egna intäkter utgör centrala delar, medan sponsring endast utgör en mindre komponent.

Sponsring förekommer redan i dag, men är ofta småskalig och lokal, exempelvis i form av mindre bidrag till enskilda aktiviteter. För många föreningar innebär sådana stöd en relativt stor arbetsinsats i förhållande till utfallet.

Den ideella kultursektorn finns i hela landet och spelar en central roll för tillgången till kultur, särskilt i glesbygd och i områden med socioekonomiska utmaningar. Den ideella kultursektorn rymmer en stor bredd av verksamheter och arbetssätt: verksamheter som bygger på deltagande och engagemang, verksamheter som når en bred publik samt aktörer som bidrar till kulturell utveckling genom att pröva och utveckla nya eller mindre etablerade uttryck. Dessa olika delar kompletterar varandra och bidrar tillsammans till kulturlivets utveckling och tillgänglighet. Samtidigt innebär denna bredd att förutsättningarna för sponsring varierar. Verksamheter med tydlig publik räckvidd och exponering kan i vissa fall vara attraktiva för sponsring, medan verksamheter som bygger på deltagande eller som präglas av konstnärlig utveckling och förnyelse ofta har svårare att erbjuda den typ av synlighet som efterfrågas.

Sektorn är underfinansierad med små marginaler, och även om behoven är stora, saknar många ideella kulturaktörer resurser att bygga upp långsiktiga relationer med näringslivet. Detta innebär att även om regelverket förändras, kvarstår begränsningar i praktiken.

Sammanfattande bedömning

Vi menar att det är positivt att även kultur omfattas av regelverket för sponsring. Samtidigt visar analysen ovan att de hinder som finns för kultursponsring i stor utsträckning är strukturella. Det innebär att förändringar i skattereglerna sannolikt endast får begränsad effekt för det ideella kulturlivet.

Samtidigt är det viktigt att det ideella kulturlivets villkor synliggörs i denna fråga, och att sektorns perspektiv tas tillvara i den fortsatta utvecklingen av regelverket.

7. Hur en särskild bestämmelse för sponsring bör utformas

Ideell kulturallians bedömer att den föreslagna utformningen innebär en viss breddning av avdragsrätten jämfört med dagens ordning. Samtidigt innebär förslaget inte att de strukturella hinder för kultursponsring som beskrivs i kapitel 6 undanröjs.

Även om utredningen har ett skatterettsligt fokus får de föreslagna reglerna konsekvenser för hur resurser fördelas inom civilsamhället och kulturlivet. Det gör det relevant att i bedömningen även beakta kulturpolitiska och civilsamhällespolitiska principer.

Nedan kommenteras några centrala delar av förslaget.

7.3 En särskild avdragsregel för sponsring m.m.

Marknadslogik och anseende

I avsnitt 7.3 föreslår utredningen att företag ska få rätt till avdrag för utgifter som syftar till att stärka och upprätthålla näringsverksamhetens anseende. Begreppet anseende ges en bred innebörd och omfattar varumärke, image, goodwill samt attraktivitet för kunder, arbetskraft och investerare. Bedömningen ska göras långsiktigt.

Ideell kulturallians konstaterar att förslaget, trots denna breddning, i grunden bygger på en marknadsföringslogik. Sponsringens samhällsvärde berörs visserligen i utredningen, men själva avdragsregeln utformas utifrån företagets behov av att stärka sitt varumärke, inte utifrån kulturpolitiska eller samhällliga mål.

I kapitel 6 konstaterar utredningen att kultursponsring är strukturellt missgynnad, bland annat eftersom kulturverksamheter har sämre förutsättningar att erbjuda och synliggöra motprestationer. Den föreslagna lösningen innebär att avdragsrätten i stället knyts till utgifter som stärker företagets anseende. Även om detta innebär en viss breddning jämfört med dagens regler, kvarstår samma grundläggande problem. Bedömningen av avdragsrätt kommer även fortsättningsvis att bygga på faktorer som synlighet, varumärkesexponering och räckvidd.

Verksamheter med stor publik och tydlig medial närvaro gynnas, medan delar av kulturlivet – särskilt inom det ideella kulturlivet – även fortsättningsvis har svagare förutsättningar att attrahera sponsring. Ideella kulturverksamheter som verkar i glesbygd, bedriver verksamheter som bygger på deltagande snarare än publik verksamhet, eller arbetar med nya och mindre etablerade uttryck, har ofta ett lägre anseendevärde i marknadstermer och riskerar därmed att stå utanför.

Förslaget innebär därmed en risk för fortsatt snedfördelning, där vissa verksamheter gynnas medan andra missgynnas. Det kan i praktiken förstärka de strukturella skillnader som utredningen själv identifierar.

Skatteregler utgör inte enbart tekniska ramverk, utan påverkar även incitament och prioriteringar i samhället. När avdragsrätten i praktiken är lättare att tillämpa i vissa

sektorer än i andra, bidrar det till att resurser koncentreras till verksamheter med hög synlighet och tydligt marknadsvärde. Detta riskerar i sin tur att förstärka bilden av att dessa verksamheter är mer sponsringsbara, medan andra – såsom delar av kulturlivet – framstår som mindre attraktiva för samverkan med näringslivet. En sådan utveckling speglar dock i hög grad strukturella skillnader i förutsättningar, snarare än skillnader i samhälleligt värde.

Utredningen föreslår ingen beloppsmässig begränsning av avdragsrätten. Därmed kan större aktörer med hög synlighet och starka varumärken ta del av betydande sponsringsmedel, medan mindre aktörer med svagare exponering har begränsade möjligheter att dra nytta av reformen. Avsaknaden av sådana begränsningar riskerar därmed att förstärka befintliga skillnader inom kulturlivet.

7.5 Jämställd sponsring

Fördelning och sponsring

Utredningen avstår från att använda skattesystemet för att påverka fördelningen av sponsring. Detta innebär att befintliga ojämlikheter, även utanför jämställdhetsområdet, riskerar att bestå, vilket förstärker de strukturella mönster som beskrivs ovan.

I de delar där förslaget förutsätter avgränsningar mellan olika typer av ideell verksamhet uppstår samtidigt andra problem. Sådana gränsdragningar är i praktiken svåra att upprätthålla och kan leda till otydlighet i tillämpningen. De riskerar dessutom att innebära att verksamheters innehåll indirekt behöver bedömas. Detta är problematiskt både ur ett kulturpolitiskt perspektiv och i relation till civilsamhällespolitiken, eftersom det kan komma i konflikt med principen om armlängds avstånd och det offentliga återhållsamhet i förhållande till civilsamhällets innehåll och inriktning.

7.6 Risk för fel och fusk

Risker och tillämpning

Utredningen berör risker för fel och fusk, men analyserar i begränsad utsträckning vilka konsekvenser ett ökat tolkningsutrymme kan få i praktiken, särskilt för mottagande organisationer. Detta ökar osäkerheten i tillämpningen av regelverket.

Vi konstaterar att förslaget inte innehåller några nya kontrollmekanismer. Om det nya systemet skapar ett större tolkningsutrymme finns en risk att otydliga upplägg uppstår, vilket i vissa fall kan utnyttjas på ett otillbörligt sätt. Detta kan i förlängningen skapa problem för den ideella sektorn, exempelvis i form av ökad administration, svårigheter i relationen till banker och liknande.

8. Konsekvenser

Begränsad effekt för ideell kultur

Utredningen visar att kultursponsring i Sverige är begränsad och att idrott dominerar sponsringsmarknaden, bland annat eftersom kulturverksamheter har

sämlre förutsättningar att erbjuda exponering och därmed generera marknadsvärde.

Avdragsrätten för sponsring har sin grund i skatterättsliga principer om att kostnader i näringsverksamhet ska vara avdragsgilla. Syftet är inte att stödj kultur, utan att säkerställa korrekt beskattning. Effekter för kulturlivet är därmed indirekta, vilket påverkar förslaget träffsäkerhet i förhållande till kulturpolitiska mål.

Ideell kulturallians tillstyrker att även kultur omfattas av regelverket för sponsring. Vi bedömer samtidigt att förslaget får begränsad praktisk betydelse för det ideella kulturlivet. Verksamheter inom ideell kultur har ofta en karaktär som inte genererar ett tydligt marknadsföringsvärde. Incitamenten för sponsring är därmed även fortsättningsvis svaga..

För att kunna ta emot sponsring krävs organisatorisk kapacitet och en stabil grundfinansiering. Utan detta riskerar möjligheten att använda den föreslagna avdragsrätten att i praktiken vara begränsad.

Sponsring är i praktiken ofta kopplad till enskilda aktiviteter eller projekt. För många ideella kulturverksamheter är det dock den grundläggande infrastrukturen – såsom lokaler, administration och organisatorisk kapacitet – som utgör förutsättningen för att verksamheten ska fungera över tid. Det innebär att det finns en skillnad mellan vad sponsring typiskt kan finansiera och vad verksamheterna behöver.

Erfarenheter från sektorn visar att utvecklingen av sponsring kräver långsiktigt arbete och andra insatser än enbart förändrade skatteregler.

En förutsättning för att kultur ska kunna omfattas av sponsring är också att företag har mer kunskap om den ideella kultursektorns förutsättningar samt om vikten av konstnärlig frihet.

Risk för förstärkta strukturella skillnader

Utredningen konstaterar att kultursponsring är strukturellt missgynnad, men föreslår ingen riktad åtgärd, utan förlitar sig på att en generell regel ska få effekt.

Eftersom avdragsrätten knyts till företagens anseende och varumärke kommer bedömningen i praktiken fortsatt att bygga på synlighet, räckvidd och marknadsvärde. Därmed gynnas verksamheter med stor publik och hög exponering, medan delar av kulturlivet – särskilt inom det ideella kulturlivet – riskerar att även fortsättningsvis ha svagare förutsättningar.

Förutsättningarna att attrahera sponsring varierar också geografiskt och socialt. Verksamheter med hög synlighet, ofta i större städer, har generellt bättre möjligheter att nå sponsorer än småskaliga verksamheter på landsbygder eller i områden med socioekonomiska utmaningar. Förslaget riskerar därmed att förstärka befintliga skillnader inom kulturlivet.

Avsaknaden av beloppsmässiga begränsningar innebär dessutom att resurser kan koncentreras till redan attraktiva verksamheter. Detta riskerar att leda till ökad ojämlikhet, både mellan sektorer och inom kulturlivet.

Systemeffekter och risker

Frågan om sponsring är därmed inte enbart en skattepolitisk fråga, utan behöver också analyseras i ett bredare kulturpolitiskt sammanhang.

Förslaget väcker också mer övergripande frågor om kulturens finansiering. Den föreslagna lagändringen är i sig begränsad och bör förstås i relation till dessa frågor.

Det är viktigt att reformen tydligt ses som ett komplement till – och inte en ersättning för – ett fortsatt starkt offentligt ansvar för kulturen. Minskade skatteintäkter till följd av avdragsrätten kan annars på sikt påverka det offentliga åtagandet.

Förslaget innebär vidare ett ökat tolkningsutrymme genom att avdrag knyts till svårbedömda kriterier som anseende. Detta kan leda till ökad osäkerhet i tillämpningen och fler gråzoner.

Utredningen bedömer att det inte finns behov av ytterligare kontrollmekanismer, trots att risken för gränsdragningsproblem ökar. Ideell kulturallians menar att detta kan leda till otydliga situationer, där ideella organisationer involveras i sponsringssamarbeten som i efterhand ifrågasätts. Även om ansvaret i första hand ligger hos företagen kan sådana situationer få konsekvenser för mottagande organisationer, exempelvis i form av ökad administration, krav på dokumentation och svårigheter i relationen till banker.

Slutligen kan ett ökat beroende av sponsring innebära att kommersiella intressen får större inflytande över kulturverksamheter, vilket kan påverka den konstnärliga friheten och de ideella värden som präglar sektorn.

Avslutning

Ideell kulturallians tillstyrker att kultur inkluderas i regelverket för sponsring, men bedömer att förslaget får begränsad effekt och inte undanröjer de strukturella hinder som finns för kultursponsring.

Vi vill därför betona behovet av en bredare kulturpolitisk analys av hur förändrade finansieringsformer – inklusive en ökad roll för sponsring – påverkar kulturlivets villkor och det offentliga ansvaret för kulturpolitiken.

För Ideell kulturallians

Anna Livion Ingvarsson

Verksamhetschef
Tel 073-978 86 66
Mejl anna.livion.ingvarsson@ideellkultur.se